

T. B. M. M.

ZABIT CERİDESİ

Yüz kırk ikinci İçtima

9.1.1338 Pazartesi

Münderecat

	Sayfa		Sayfa
1. — Zaptı sabık hulâsası	10	Erciş kazasında gaspedilen koyunlar hakkında temenni takriri	12
2. — Âzayı kiram muamelâtı	11		
1. — Ardahan Mebusluğuna seçilmiş olan Server Beyin intihap mazbatası hakkında 1. Şube mazbatası	11	2. — Karesi Mebusu Abdülgafur Efendi ve iki arkadaşının 1338 senesi bütçesinin Meclise süratle sevki hakkında takriri	12
3. — Lâyhalar	10		
1. — Bafra Talât Efendinin bakıye müddeti cezaiyesinin affına dair kanun lâyihası	10	7. — Sualler	12
4. — Teklifler	10	1. — Van Mebusu Hasan Sıddık Beyin, kuduz kurtlar hakkında Sıhhiye ve Dahiliye Vekâletlerinden سوال takriri	12
1. — Yozgad Mebusu Rıza ve Süleyman Sırrı Beylerin, Sebze âşarının hububat âşariyle birlikte mültezime ihale edilmesine dair kanun teklifi (2/426)	10	2. — Bolu Mebusu Tunalı Hilmi Beyin, Ankara Valisi hakkında Dahiliye Vekâletinden سوال takriri	12
2. — Konya Mebusu Kâzım Hüsnü Beyin, Konya İska sahasındaki araziden alınacak ücret hakkında kanun teklifi (2/425)	10:11	3. — Trabzon Mebusu Hafız Mehmed Beyin, Gümrük Resmi hakkında Maliye Vekâletinden سوال takriri	12
5. — Tezkereler	11	4. — Tokad Mebusu Rifat Beyin, Amele taburları hakkında Müdafaai Milliye Vekâletinden سوال takriri	12
1. — Buhara Şûra Hükümeti tarafından Meclise hediye edilen Kurani Kerim hakkında Büyük Millet Meclisi Riyaseti tezkeresi	11	5. — Konya Mebusu Kâzım Hüsnü Beyin, Konya ovası iska sahasındaki köylere dair Nafia, İktisat, Dahiliye ve Sıhhiye Vekâletlerinden سوال takriri	12
6. — Takrirler	12		
1. — Van Mebusu Hasan Sıddık Beyin.			

BİRİNCİ CELSE

Açılma saati : 1,5

REİS — Birinci Reisvekili Musa Kâzım Efendi Hazretleri

KÂTIPLER : Haydar Bey (Kütahya), Mahmud Said Bey (Muş)

REİS — Efendim celseyi küşadediyorum.
(Zaptı sabık hulâsası okundu.)

1. — ZAPTI SABIK HULÂSASI

Birinci celse

Birinci Reisvekili Musa Kâzım Efendinin tah-tı Riyasetlerinde bilinikât zaptı sabık hulâsası kıraat ve aynen kabul olundu. Erzurum Mebusu Salih Efendinin istiklâl mahkemelerinin lâğvına ve idam cezalarının Meclisten tasdikine dair teklifiyle Lâzistan Mebusu Osman Beyin Lâzistan sancağında limon, portakal ve saire yetiştirilmesine dair teklifi Lâyiha Encümenine, Siird Meusu Kadri Beyin Siird mutasarrıflığından azledilen Münib Bey hakkındaki sual takriri Dahiliye Vekâletine, Erzurum Mebusu Salih Efendinin Kars Maarif Müdürü hakkındaki sual takriri Maarif Vekâletine, Ertuğrul Mebusu Mustafa Kemal Beyin ihtiyat zâbitanı hakkındaki sual takriri Müdafaa-i Milliye Vekâletine, İzmit Mebusu Hamdi Beyin Darülmuallimatın açılmaması esbabına dair sual takriri Maarif Vekâletine, Lâyiha Encümenince şayanı müzakere görülen Kütahya Mebusu Ragıp Beyin levazımatı ziraiyenin Güm-rük Resminden istisnasına dair teklifi Kavanin ve Muvazene-i Maliye encümenlerine havale olundu.

Hiyaneti vataniye mücriminininden bir kısmının affı hakkındaki Kanunun dördüncü maddesinin tefsirine dair Adliye Encümeni mazbatası kabul olundu. Yozgad Mebusu Rıza Beyin aşî memurlarıyla küçük sıhhiye memurlarının askerlikten tecillerine dair temenni takriri Sıhhiye Vekâletine tebliğ edildi. Memurin Muhakematı Tetkik Heyetinden istifa eden Konya Mebusu Vehbi Efendinin yerine aynı derecede rey alan zevat meyanında kur'a çekilerek Karesi Mebusu Basri Bey intihab edildi. Sülüsânı müddeti cezaiyelerini ikmal edenlerin affına ve dâhile naklolunan mü-

rimin hakkındaki hukuku umumiye dâvasının te-ciline dair kanun ikinci defa reye konularak 22 ret ve 15 müstenkife karşı 156 rey ile kabul olundu. Erzurum Mebusu Hüseyin Avni Beyin istiklâl mahkemelerinin ilgası hakkındaki teklifinin Adliye Encümenindeki teklifle tevhidten müzakeresi karargir oldu. Ve teneffüs için celse tatil olundu.

(İkinci celse hafidir.)

Reisievvel vekili

Musa Kâzım

Kâtip

Haydar

Kâtip

Mahmud Said

REİS — Zaptı sabık hakkında söz istiyen var mı? (Hayır sesleri) Zaptı sabık aynen kabul edildi.

4. — TEKLİFLER

1. — *Yozgad Mebusu Rıza ve Süleyman Sırrı beylerin, Sebze âşarının hububat âşarıyla birlikte mültezime ihale edilmesine dair kanun teklifi (2/426)*

REİS — Yozgad Mebusu Rıza ve Süleyman beylerin sebze ve meyva âşarına dair teklifi kanunileri var. Lâyiha Encümenine havale ediyoruz.

3. — LÂYİHALAR

1. — *Bafra Talât Efendinin bakıyei müddeti cezaiyesinin affına dair kanun lâyihası*

REİS — Kastamonu hapisanesinde mevkuf Bafra Talât Efendinin bakıyei müddeti cezaiyesinin affına dair lâyiha kanuniye vardır. Adliye Encümenine veriyoruz.

2. — *Konya Mebusu Kâzım Hüsnü Beyin,*

Konya iska sahasındaki araziden alınacak ücret hakkında kanun teklifi (2/425)

REİS — Konya Mebusu Kâzım Beyin, Konya ovasının irva ücretine dair teklifi kanunisi var. Lâyiha Encümenine gönderiyoruz.

2. — AZAYI KIRAM MUAMELÂTI

1. — *Ardahan Mebusluğuna seçilmiş olan Server Beyin intihap mazbatası hakkında 1. Şube mazbatası*

REİS — Ardahan mebusluğuna intihabedilmiş olan Server Beyin mazbatası intihabiyesi var. Okunacak :

Riyaseti Celileye

Ardahan livasından Meclisimize intihabı icra kılınan Ahisha eşrafından Server Beyin Riyaseti Celileden 5 Kânunusani 1337 tarih ve 3565 numara ile şubemize muhavvel mazbatası intihabiyesi tetkik edildi. Mumaileyh intihapnamesinin tarihine nazaran Ardahan livası âzalarının adedi mürettebi dâhilinde bulunduğu ve Meclise tehhürü muvasalatı ise yedindeki vesaiki tabiiyeden tezahür etmekte olduğuna nazaran hastalığından tevellüdettiği anlaşılmış ve başkaca mucibi itiraz bir hal görülememiş olmakla Büyük Millet Meclisi Âzalığına kabulü ekseriyetle takarrür etmiştir, efendim.

Birinci Şube Reisi namına
Mehmed Nusret

Kâtip
Memduh

MÜFİD Ef. (Kırşehir) — Bu zatın zaten bir arkadaşı evvelece intihabedilmişti. (Gürültüler)

TUNALI HİLMİ B. (Bolu) — Böyle halkçı bir Mecliste eşraf tâbiri kullanılmaz. Bahusus bir mazbatada...

MUSTAFA B. (Karahisarı Şarki) — Hiçbir vakit eşraflıktan çıkamaz.

REİS — Efendim mazbatayı kabul edenler lütfen el kaldırsın... Server Beyin mebusluğu kabul edilmiştir efendim.

5. — TEZKERELER

1. — *Buhara Şûra Hükümeti tarafından Meclise hediye edilen Kuranı Kerim hakkında Büyük Millet Meclisi Riyaseti tezkeresi*

REİS — Buhara Hükümeti tarafından hediye edilen Kuranı Kerime dair Riyaset tezkeresi vardır. Okunacak:

T. B. M. Meclisi Riyaseti Celilesine

Buhara Şûra Hükümeti tarafından gönderilen ve Türkiye fevkalâde siyasi kaasatları yedile irsal buyurulmuş olan ve sureti musaddakası merbut tezkere ile Makamı Riyasete tevdi kılınan Kuranı Kerim Büyük Millet Meclisi Kütüphanesinde milletin enzarı istifadesine vaz'olunmak üzere takdim edilmiştir.

T. B. M. Meclisi Reisi
Mustafa Kemal

B. M. M. Hükümeti Riyaseti Celilesine

Paşa Efendim Hazretleri:

Buhara Şûra Hükümeti tarafından buradaki Türk ve İslâm kardeşlerine takdim edilen işbu Kitabı Mukaddesi milletin istifadesine vazı buyurmalarını bilhassa istirham eyeriz.

Buhara Fevkalâde Siyasi Kaasatları
Mehmed Nazari Receb

(Alkışlar)

SALÂHADDİN B. (Mersin) — Bu Kitabı Mukaddesin vaz'edileceği kütüphanenin bir an evvel yapılmasını rica ederim. Maalesef iki senedir Meclis bunu yapamamıştır.

MÜFİD Ef. (Kırşehir) — Efendim Meclisi Âlinize kendisinin kıymet ve pahasını dünyada insanların takdir edemeyeceği bir hediye takdimi ile âlemi islâmın yekdiğerine karşı...

ALİ SÜRURİ Ef. (Karahisarı Şarki) — Kuranı Kerim takdim edilmez, hediye edilir.

MÜFİD Ef. (Devamla) — En büyük hediye veren diyeyim de Süruri Bey biraderimiz itiraz etmesin. Âlemi islâmın yekdiğerine elini uzatıp birbirine kardeş olduğunu ve şarktan da ilk defa olarak bu memlekete, Anadolu'ya, Anadolu'da teşkil etmiş olduğumuz bu Meclise Buhara Heyeti tarafından böyle hediye giranbahayı vermek itibariyle ispat ettikleri ulviyet ve meziyete binaen bir takdirname, bir teşekkürname yazılmasını teklif edeceğim. (Hay, hay sesleri) Binaenaleyh bu ahkâmı celilei ilâhiyenin hediye edildiği bu Meclis, eminim ki, Kuranı Kerimin hürmetine, bütün âmaline ve makasıdı meşruasına nail olacak ve bilûmum insanların zafer ve saadetini temin edecektir. Mâruzatım bundan ibarettir.

REİS — Efendim tensibederseniz Divanı Riyasetçe münasip bir teşekkürname yazılsın. (Hay, hay sesleri)

6. — TAKRİRLER

1. — *Van Mebusu Hasan Sıddık Beyin, Ereğ kazasında gaspedilen koyunlar hakkında temenni takriri*

REİS — Van Mebusu Hasan Sıddık Beyin, Ereğ kazasında gaspedilen koyunlar hakkında bir takriri vardır. Dahiliye Vekâletine gönderiyoruz.

2. — *Karesi Mebusu Abdülgafur Efendi ve iki arkadaşının 1338 senesi bütçesinin Meclise süratle takdimi hakkında takriri*

REİS — Efendim Karesi Mebusu Abdülgafur Efendinin bütçe hakkında takriri vardır. Okunacak.

Riyaseti Celileye

Heyeti Celilenin malûmu olduğu üzere, Meclisi Âlinin en mühim vazâifinden biri ve belki birincisi Devletin Muvazenei Umumiyesinin tetkik ve tevizidir. Halbuki senei sabıkada olduğu gibi 1337 bütçesi de senei maliye gayesine elli gün kaldığı halde maatteessüf henüz Meclise takdim edilemedi ve edilemeyecektir. Her iki sene Muvazenei Umumiyesi (Muvakkat bütçe ve avans) lar itası ve emri vâkı ihdası suretiyle geçti ve geçiyor. Binaenaleyh 1338 bütçesinin olsun seleflerinin uğradığı âkibeti elîmeye dâçar olmamak ve hemen tetkikatına başlanmak üzere biyyihalin Meclise takdim edilmesi hakkında Heyeti Celilece karar ittihazını selâmet ve menfaati mülk ve millet namına arz ve teklif ediyoruz.

Karesi	Karesi	Karesi
Hasan Basri	İbrahim	Abdülgafur
(Hazırlandı sesleri)		

HÜSEYİN AVNİ B. (Erzurum) — Bu söz geçen sene de söylendi, ama tesiri olmadı.

REİS — Muvazenei Maliye Encümenine rica edelim. Biran evvel tetkik etsin ve Heyeti Umumiyyeye sevk etsin.

7. — SUALLER

1. — *Van Mebusu Hasan Sıddık Beyin, kuduz kurtlar hakkında Sıhhiye ve Dahiliye Vekâletlerinden sual takriri*

REİS — Van Mebusu Hasan Beyin, kuduz kurtlar hakkında Dahiliye ve Sıhhiye vekâletlerinden sual takriri var. Sıhhiye ve Dahiliye vekâletlerine havale ediyoruz.

2. — *Bolu Mebusu Tunalı Hilmi Beyin, Ankara Valisi hakkında Dahiliye Vekâletinden sual takriri*

REİS — Tunalı Hilmi Beyin, Ankara Valisi hakkında Dahiliye Vekâletinden sual takriri vardır. Dahiliye Vekâletine havale ediyoruz.

3. — *Trabzon Mebusu Hafız Mehmed Beyin, Gümrük Resmi hakkında Maliye Vekâletinden sual takriri*

REİS — Trabzon Mebusu Hafız Mehmed Beyin, Gümrük Resmi hakkındaki sual takririni Maliye Vekâletine havale ediyoruz.

4. — *Tokad Mebusu Rifat Beyin, Amele taburları hakkında Müdafaai Milliye Vekâletinden sual takriri.*

REİS — Tokad Mebusu Rifat Beyin, Amele taburları hakkında Müdafaai Milliye Vekâletinden sual takriri vardır. Müdafaai Milliye Vekâletine havale ediyoruz.

5. — *Konya Mebusu Kâzım Hüsnü Beyin, Konya ovası iska sahasındaki köylere dair Nafia, İktisat, Dahiliye ve Sıhhiye vekâletlerinden sual takriri.*

REİS — Konya Mebusu Kâzım Hüsnü Beyin, Konya ovası iska sahasındaki köylere dair sual takriri vardır. Nafia, İktisat, Dahiliye ve Sıhhiye vekâletlerine havale ediyoruz.

Efendim evrakı vâride bitti. Bundan sonra celsemiz hafidir. (Celsenin mabadi hafidir.)

(2 nci celse hafidir.)